

'Soms wordt er te truttig gedacht over het weghalen van bomen'

Tuinman van de gemeente Voorschoten vertelt over zijn zorg voor bomen

Op weg naar een bootje voor een vaartocht in recreatiegebied Vlietland, lijkt de gemeente Voorschoten één grote, groene weelde. Boomzorg belt na de vaartrip direct met gemeentelijk bomenman Wilfred Molenkamp om hem te vragen naar het beheer en onderhoud van de bomen onder de rook van Leiden.

Auteur: Santi Raats

Voorschoten is een groen dorp. Het heeft veel waterpartijen, natuurgebieden, parken en groenvoorzieningen in de wijken. Het is ook doorkliefd met kanaaltjes. Daarin liggen overal bootjes.

Niet alleen in het oude gedeelte heerst dit beeld, maar ook in de later aangelegde woonwijken is dit beeld gehandhaafd. In die wijken grenzen de achtertuinen aan het water. Men neemt langs de achterpoort niet de fiets, maar het bootje mee als men eropuit trekt. In het water drijven talloze lilies en langs de waterkant is aan knotwilgen geen gebrek. Eenden en vogels laten van zich horen. Het gras in de bermen staat hoog. Niet alleen vanwege het seizoen, maar ook omdat de gemeente natuurvriendelijk beheert, dus intentioneel minder maait. Hierdoor ontstaan plekjes waar groen natuurlijk oogt en waar wilde flora en fauna opduikt. Het oude centrum, dat de contouren van het oude dorp Voorschoten volgt, heeft als middelpunt een kerkje met toren uit de zestiende eeuw. In de twee hoofdstraten rond de kerk staan monumentale lindes. Op de website staat informatie over de Groenstructuurvisie van

de gemeente, alsmede over de wijkgroenstructuurkaart, de hoofdgroenstructuurkaart, het uitvoeringsprogramma en de verkoop van groen.

Genoeg budget

Voor de afdeling Groenbeheer is dit kader aan kaarten belangrijk, want het is een hele taak om de groenkwaliteit in alle groene zomen, lijnen, parken en wijken optimaal te houden. Ook afdeling Groenbeheer moet wat bezuinigen. De afdeling Onderhoud kan gelukkig nog rekenen op genoeg budget. Molenkamp verklaart: 'De raad vindt het behoud van het bestaande groen in de gemeente belangrijk.'

Molenkamp werkt al twintig jaar in de groenvoorziening van Voorschoten. Echt opgeklommen is hij niet, want de organisatie is zo plat als een dubbeltje. 'Het groenteam bestaat uit een teamleider en een coördinator, met daaronder enkel nog de tuinmannen. Tuinmannen, zo heten al onze medewerkers. Zij onderhouden de elfduizend bomen en het groen in de gemeente. Ik

Jonge en oude lindes staan door elkaar in het centrum van Voorschoten.

ben er ook een en ben enkel "opgeklommen" omdat ik naast mijn reguliere werk cursussen heb gevolgd tot boomveiligheidsinspecteur.'

Tuinmannen, zo heten al onze medewerkers

VTA

VTA deed de gemeente eerst handmatig. Sinds 2009 werkt ze digitaal met het TMS-systeem. Molenkamp vertelt: 'We onderzoeken in cycli van drie jaar. De naturomgeving Vlietland valt onder het beheer Leidschendam-Voorburg en het maaislootbestek gaat via het ingenieursbureau. Rond oktober is de jaarlijkse schouw voor overhangende takken. Takken die over de weg hangen, worden verwijderd. Takken die over de sloten reiken, laten we hangen. Hoofdwegen inspecteren we elk jaar. Dit komt neer op een gemiddelde van honderd per dag.'

Molenkamp klaart het karwei met de auto, maar soms ook met de fiets. Vaak houdt hij naast zijn handheld een kladblokje bij de hand. Lang heeft hij de VTA handmatig gedaan en hij is nog bezig met omschakelen, onder meer met het overzetten van gegevens naar de laptop, zeker belangrijk voor de Nader Technisch Onderzoek-bomen en de te vellen bomen. Op de website vermeldt de gemeente ook haar lijst met bijzondere bomen.

Recreatiegebied Vlietland valt onder het beheer van de gemeente Leidschendam-Voorburg.

'In Voorschoten hebben we het Burgemeester Berkhoutpark; daar staan de meeste bijzondere exemplaren. Maar ook op landgoed Berbice en in park Adegeest staan die er. Zo heeft het Burgemeester Berkhoutpark een prachtige Chinese vleugelhoot, een gigantische rode beuk en vele eikensoorten, en staat in park Adegeest een Ostrya. Maar ook hebben we in een nat stuk omgeving Gladastris, moeraseik, Fraxinus excelsior Golden Desert, een mammoetboom en een hele laan met Liquidambar aangeplant,' vertelt Molenkamp.

Snoeien en rooien

Snoeien gebeurt met tien vaste krachten. Zij huren een hoogwerker in voor de klus. In de zomerperiode is dat twee weken en in het najaar en in de winter drie weken. 'In het najaar werken we alle klachten weg die we over het hele jaar hebben verzameld en verzorgen daarnaast het reguliere onderhoud.' Zwakke broeders onder de bomen proberen we meteen weg te halen. Redden kost te veel tijd en geld. Soms wordt er te truttig gedacht over het weghalen van bomen. Als een boom zwak is, zet dan de zaag erin. We planten na het rooien liever een mooi boompje

Soms wordt er te truttig gedacht over bomen weghalen

ervoor terug in de plaats. Of we planten niet terug op dezelfde plaats. In trottoirs planten we bij voorbaat niet terug. Op de Boomplantdag hebben we de gelegenheid te baat genomen om flink wat nieuwe aanplant een plek te geven in park Adegeest. Ook planten we wel eens in grotere hoeveelheden terug. Zo hebben we onlangs in totaal honderdtwintig Alnus, Fraxinus, knotwilgen en populieren geplant.'

Molenkamp moet rekening houden met welke soorten hij aanplant. Voorschoten kent verschillende ondergronden, variërend van kleigronden tot een heel zanderige, oude duinwal. 'Voor de buitengebieden krijgen we een soortenlijst van Beheer. Soms beheren we buitengebieden als hakhoutgebied. Dit hakhout gebruiken we voor houtrillen voor de dieren, die we op dezelfde plek terugzetten waar het hout vandaan komt. In de bebouwde kom beslissen we met onze afdeling wat we aanplanten.'

Aanplant

Langs de doorgaande wegen in de bebouwde kom staan veelal eiken, platanen en essen. Af en toe moet het team opnieuw lindes aanplanten in het centrum. Daar staan aan weerszijden van de straten monumentale lindes die haast een groene overkapping vormen. 'Veel oude lindes zijn weggevallen. Voor deze zijn nieuwe aangeplant,' zegt Molenkamp. 'Dus ze zijn tussen de dertig en ruim tweehonderd jaar oud. De oudste linde staat voor de pastorie van het dorp. Vroeger snoeiden we de lindes om de zeven jaar. Maar daar zijn we van teruggekomen. De lindes zijn immers vrij oud en hebben een knotvorm. Op de takken komt veel kracht te staan en dat geeft risico. Daarom snoeien we ze nu elke drie jaar.' Eind juli is er een jaarlijkse paardenmarkt in het centrum van Voorschoten. Dan knippen de tuinmannen de stammen vrij, want anders eten de paarden ervan.

Last na provisorisch nesten weghalen is eigen schuld, dikke bult

Ziekten en plagen

Voorschoten heeft erg veel overlast van eikenprocessierups. Langs veel hoofdwegen staan eiken. Ingrijpen was dringend nodig. 'In april hebben we met Henry Kuppen twee nachten gespoten

In het bestek komt te staan dat men ruimer rond bomen moet maaien

met nematoden. Op de doorgaande routes hebben we er positieve resultaten mee geboekt. De resten en de nieuwe resten zuigen we er zelf uit. Na een melding gaan we naar het nieuwe nest, bespuiten het met Bison-lijm en trekken een vuilniszak eroverheen waarna we het nest verwijderen.' Dat gebeurt niet altijd met een beschermingspak. Molenkamp geeft toe dat er nog te vaak provisorisch wordt gewerkt in de strijd tegen eikenprocessierups. Bij last van de brandharen is het letterlijk eigen schuld, dikke bult.

Kastanjebloedingsziekte lijkt zich te herstellen. 'Vier jaar geleden hadden de kastanjes donkere plekken waar zwart spul uit kwam. We hebben er niets aan gedaan en nu zien we dat ze zich toch herstellen. Er is helemaal geen sprake van massale kastanjesterfte. Ook de vitaliteit van de bomen is goed. Massaria hebben wij nog helemaal niet geconstateerd in de bebouwde kom.' Er zijn andere ziekten en plagen waar Molenkamp wel af en toe tegen moet optreden. 'In Fraxinus-lanen hebben we de wilghoutrups. Pius Floris gaat ze bestrijden door onder zeventig graden Celsius stoom in de boorgaten te spuiten.

Wilfred Molenkamp in actie op de Boomplantdag.

En we hebben veel korsthoutskoolzwam en dikrandtondelzwam. Dikrandtondelzwam komt met name voor bij bomen in het gras. We zijn erachter dat de zwam optreedt na het toebrengen van maaischade aan de boom. Ik ben bezig om in het bestek op te nemen dat men ruimer om de boom heen mag maaien.'

Molenkamp vindt zijn werk zo gek nog niet. Hij is trots: 'Ik mag bijdragen aan het mooi maken van het dorp. Groen is het hoofdproject van het dorp; het is de reden dat mensen naar Voorschoten komen.' Hij klopt gauw af: 'Hopelijk blijven de grote bezuinigingen op deze post nog lang uit.'